

Sag C-102/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

18. februar 2021

Forelæggende ret:Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
(Italien)**Afgørelse af:**

9. februar 2021

Sagsøger:

KW

Sagsøgt:

Autonome Provinz Bozen

Hovedsagens genstand

Foreneligheden af støtte til opførelse af mikrovandkraftværker, som ydes til bjerghytter og shelters, der ikke er tilsluttet elnettet, med det indre marked – retmæssigheden af nationale myndigheders påbud om tilbagebetaling af støtten efter udløb af den EU-retlige støtteordning

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkning af EU-retten, artikel 267 TEUF, navnlig

Rådets forordning (EU) 2015/1589 af 13. juli 2015 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUT 2015, L 248, s. 9) (herefter »forordning (EU) 2015/1589«)

Kommissionens beslutning af 25. juli 2012 om godkendelse af statsstøtte i henhold til artikel 107 TEUF og 108 TEUF SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (EUT 2013, C1, s. 7) (herefter »afgørelse i statsstøttesag SA.32113«)

Præjudicielle spørgsmål

1. Udløb den støtte, der blev godkendt ved Kommissionens beslutning SA.32113 (2010/N) af 25. juli 2012, på 80 procent til opførelse af små vandkraftværker til produktion af elektrisk energi til selvforsyning fra vedvarende energikilder til fordel for bjerghytter og shelters i det højalpine område, der ikke kan tilsluttes elnettet uden en passende teknisk og økonomisk indsats, den 31. december 2016?
2. Såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende:
 - 2.1 Skal artikel 20 i forordning (EU) 2015/1589 fortolkes således, at Kommissionen i tilfælde af misbrug af støtte skal træffe en afgørelse om påbud om tilbagebetaling, før de statslige myndigheder griber ind?
 - 2.2 Er den nævnte støtte som omhandlet i artikel 107, stk. 3, litra c), TEUF forenelig med det indre marked, for så vidt som den har til formål at fremme udviklingen af visse økonomiske regioner, eller kan den fordreje konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne?

Anførte EU-retlige forskrifter

Artikel 107, stk. 1, og stk. 3, litra c), TEUF samt artikel 108, stk. 1, 2 og 3, TEUF

Artikel 1, litra a), c), f), g), artikel 4, stk. 3, artikel 9, stk. 3 og 4 og artikel 20 i samt 28. betragtning til forordning (EU) 2015/1589

Artikel 4, stk. 1, stk. 2, litra b), og stk. 3, i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EUT 2004, L 140, s. 1)

Artikel 41, stk. 7, litra a), stk. 8, og stk. 9, i Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT 2014, L 187, s. 1) (den generelle gruppgefritagelsesforordning, herefter »forordning (EU) nr. 651/2014«)

Artikel 3 og 6 i Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions

funktionsmåde på de minimis-støtte (EUT 2013, L 352, s. 1) (herefter »forordning (EU) nr. 1407/2013«)

Punkt 6, 97 og 98 i afgørelse i statsstøttesag SA.321113.

Anførte nationale forskrifter

Landesgesetz vom 7. Juli 2010, Nr. 9 (provinslov nr. 9 af 7. juli 2010) med overskriften »Bestimmungen im Bereich der Energieeinsparung, der erneuerbaren Energiequellen und des Klimaschutzes« (»Bestemmelser vedrørende energibesparelser, vedvarende energikilder og klimabeskyttelse«), offentliggjort i regionens tidende af 3. august 2010, nr. 31, i den nugældende affattelse (herefter »provinslov nr. 9«)

Provinsregeringens afgørelse nr. 1804 af 8. november 2010, offentliggjort i regionens tidende af 13. november 2012, nr. 46 (herefter »provinsregeringens afgørelse nr. 1804«)

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Sagsøgeren ejer faste ejendomme, som på grund af deres afsides beliggenhed ikke er tilsluttet det offentlige elnet.
- 2 Ved provinslov nr. 9 blev der indført en støtte på 80 procent til opførelse af vandkraftværker beregnet til produktion af elektrisk energi fra vedvarende energikilder til fordel for bjerghytter og shelters, der ikke kan tilsluttes elnettet uden en passende teknisk og økonomisk indsats.
- 3 Denne støtteordning blev godkendt af Europa-Kommissionen (herefter »Kommissionen«) den 25. juli 2012 ved afgørelse i statsstøttesag SA.32113.
- 4 På grundlag af denne støtteordning anmodede sagsøgeren den 15. september 2017 sagsøgte kompetente myndighed om at få tildelt det maksimumbeløb, der kunne ydes, til opførelse af et vandkraftværk på sagsøgerens ejendomme. Den producerede elektricitet skulle udelukkende anvendes til selvforsyning.
- 5 Ved afgørelse truffet af den kompetente myndighed blev sagsøgeren ydet en støtte på 144 634 EUR – dette svarer til 80 procent af de støtteberettigede omkostninger på 180 792,48 EUR – til opførelse af et mikrovandkraftværk med henblik på selvforsyning med elektricitet.
- 6 Opførelsen af mikrovandkraftværket blev afsluttet den 27. september 2018. Støtten på 140 970 EUR blev udbetalt den 16. november 2018.

- 7 Den 27. januar 2020 ophævede den kompetente myndighed delvist den ydede støtte. Støtteordning SA.32113 var udløbet den 31. december 2016, provinsregeringen havde ændret støttekriterierne, og ved forordning nr. 651/2014 var loftet blevet sænket fra 80 procent til 65 procent af de støtteberettigede omkostninger. På grundlag af de nye kriterier blev de støtteberettigede omkostninger fastsat til 174 241,68 EUR, og der blev beregnet et støttebeløb på 65 procent, dvs. 113 257,09 EUR. Den 14. februar 2020 blev sagsøgeren anmodet om at tilbagebetale en del af støtten med tillæg af renter på i alt 27 946,12 EUR.
- 8 Den 15. juni 2020 iværksatte sagsøgeren et søgsmål ved denne forvaltningsdomstol med påstand om annullation af de retsakter, der bebyrdede denne, navnlig den delvise ophævelse og påbuddet om tilbagebetaling (herefter »anfægtede retsakter«).
- 9 Til støtte for søgsmålet har sagsøgeren fremsat fem anbringender, med hvilke sagsøgeren, for så vidt dette er relevant i forhold til EU-retten, bl.a. har gjort følgende gældende:
- Støtten er ikke ulovlig, da der ikke foreligger statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF. Støtten blev ydet til sagsøgeren som privatperson. Ingen virksomhed har fået en fordel. Der kan ikke ske konkurrenceforvridning inden for Den Europæiske Union, da den producerede elektricitet udelukkende anvendes til selvforsyning.
 - Sagsøgte har tilsidesat artikel 3 og 6 i forordning (EU) nr. 1407/2013 ved ikke at undersøge, om støtten var blevet ydet i overensstemmelse med den relevante forordning.
 - Støtten er lovlig i henhold til artikel 107, stk. 3, TEUF. En anmeldelsesprocedure var ikke nødvendig, da sagsøgeren var fritaget i henhold til forordning (EU) nr. 651/2014.
 - Bestemmelsen i artikel 2 i forordning (EU) 2015/1589, hvorefter ny støtte skal anmeldes til Kommissionen, finder ikke anvendelse på eksisterende støtte, dvs. støtteordninger og individuel støtte, som er godkendt af Kommissionen eller Rådet. Eksisterende støtte, der allerede er godkendt, som den, der er omhandlet i den foreliggende sag, skal hverken anmeldes eller godkendes. I det foreliggende tilfælde har Kommissionen ikke indledt nogen procedure i henhold til artikel 22 i forordning (EU) 2015/1589 og har derfor ikke haft indsigelser mod støtten.
 - Ophævelsen er ulovlig som følge af, at Kommissionen ikke har truffet afgørelse om påbud om tilbagebetaling, og fordi forvaltningen ikke har haft kompetence til at kvalificere støtten som ulovlig, uden at Kommissionen har truffet afgørelse i henhold til kapitel 3 i forordning (EU) 2015/1589.
- 10 Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

- 11 Sagsøgte er af den opfattelse, at der var tale om ulovlig statsstøtte, idet støtteordning SA.32113 udløb den 31. december 2016 og der derfor ikke var nogen hjemmel for den. Støtten var desuden i strid med forordning (EU) nr. 651/2014. Den burde derfor have været tilpasset denne forordning og nedsat.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 12 Hvorvidt søgsmålet kan tages til følge, afhænger af en afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol (herefter »Domstolen«) om fortolkningen af traktaterne.
- 13 Den forelæggende ret finder det af de grunde, der er anført nedenfor, nødvendigt at forelægge Domstolen ovennævnte spørgsmål til præjudiciel afgørelse på grundlag af artikel 267 TEUF, idet disse er relevante for flere af sagsøgerens anbringender.

EU-retlige forskrifter og nationale forskrifter

- 14 De retsregler, der regulerer tvisten, er nævnt ovenfor under afsnittene »Anførte nationale forskrifter« og »Anførte EU-retlige forskrifter«. Nedenstående redegørelse tjener som supplement hertil.
- 15 Det bestemmes i provinslov nr. 9, at provinsen Sydtyrol kan yde støtte på op til 80 procent til opførelse og udvidelse af anlæg til produktion af elektrisk energi fra vedvarende energikilder. På dette grundlag blev det ved provinsregeringsafgørelse nr. 1804 besluttet at yde støtte til disse anlæg til opførelse og udvidelse af vandkraftværker til fordel for bjerghytter og shelters. Desuden skulle udgifterne vedrørende de følgende regnskabsår fastsættes i den årlige finanslov.
- 16 I sin afgørelse i statsstøttesag SA.32113 godkendte Kommissionen den ovenfor beskrevne støtteordning. Det fremgår heraf, at der til brug for støtteordningen i det samlede budget var afsat i alt 187 mio. EUR og i de årlige budgetter 32 mio. EUR og fastsat en varighed indtil den 31. december 2016. Ifølge Kommissionens redegørelse er omkring halvdelen af midlerne ikke statsstøtte, og en bestemt varighed er udtrykkeligt ikke nævnt.
- 17 Navnlig hvad angår den fastsatte investeringsstøtte til vandkraftværker til bjerghytter og shelters traf Kommissionen afgørelse om ikke at gøre indsigelse med den begrundelse, at der var tale om statsstøtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrøner eller økonomiske regioner som omhandlet i artikel 107, stk. 3, litra c), der var forenelig med det indre marked.
- 18 Den anså a priori påvirkningen af produktionen af elektrisk energi i afsides beliggende områder uden tilslutning til elnettet for at have ringe betydning for samhandelen mellem medlemsstaterne (punkt 97 i afgørelse i statsstøttesag SA.32113).

- 19 Den fastsatte ordning havde til formål at kompensere for et ægte territorialt særkende og var objektivt begrundet i nødvendigheden af rationelt at imødegå manglen på en pålidelig og effektiv elektricitetsforsyning i Sydtyrols afsides beliggende områder. Kommissionen konkluderede derfor, at støtten til elektrificeringen af de landlige og alpine områder i Sydtyrol i det hele havde en positiv virkning, da den bidrog til at sikre kundernes, herunder navnlig familiers og små virksomheders, ret til en pålidelig og miljøvenlig elektricitetsforsyning (punkt 98 i afgørelse i statsstøttesag SA.32113).
- 20 I henhold til artikel 41 i forordning (EU) nr. 651/2014, der har overskriften »Investeringsstøtte til fremme af energi fra vedvarende energikilder«, er investeringsstøtte til fremme af energi fra vedvarende energikilder forenelig med det indre marked og fritaget for anmeldelseskravet, forudsat at den opfylder de øvrige betingelser i denne bestemmelse.

De præjudicielle spørgsmål

- 21 Det første anbringende rejser det retlige spørgsmål, om den ydede støtte på 80 procent kan medføre en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 22 Såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, vil dette medføre annullation af de anfægtede retsakter.
- 23 Desuden verserer for denne ret syv andre, lignende sager, som hviler på det samme retlige spørgsmål.
- 24 De øvrige anbringender rejser det retlige spørgsmål, om der i det foreliggende tilfælde er tale om en eksisterende støtte, og om den statslige myndighed selv kunne træffe afgørelse om dette spørgsmål, eller om den burde have forelagt spørgsmålet for Kommissionen.
- 25 Den forelæggende ret er i denne forbindelse i tvivl om det faktiske udløb af den af Kommissionen godkendte støtteordning SA.32113.
- 26 Selve afgørelsen i statsstøttesag SA.32113 fastsætter ikke udtrykkeligt en tidsmæssig begrænsning af ordningen. Det fremgår udelukkende af dens delvise offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende af 4. januar 2013, at der for støtteordningen i henhold til provinsloven var fastsat en varighed indtil den 31. december 2016.
- 27 I henhold til provinslov nr. 9 skulle de nødvendige midler til opførelse af små vandkraftværker til bjerghytter og shelters, der ikke kan tilsluttes elnettet uden en passende teknisk og økonomisk indsats, fastsættes årligt i finansloven.
- 28 Dette skete også efter 2016, og de pågældende beløb blev fastsat i provinsens budget for årene 2017 og 2018.

- 29 I sin afgørelse i statsstøttesag SA.32113 fastslog Kommissionen, at formålene med provinslov nr. 9 var forenelige med det indre marked for så vidt angår de bjerghytter og shelters, der ikke er tilsluttet elnettet.
- 30 Spørgsmålet er derfor, om støtteordningen for så vidt angår elektrificeringen af bjerghytter og shelters ved hjælp af vedvarende energikilder, som Kommissionen erklærede for forenelig med det indre marked som omhandlet i artikel 107, stk. 3, TEUF, udløb den 31. december 2016.
- 31 Såfremt det foregående spørgsmål besvares benægtende, udgør den ydede støtte en eksisterende støtte med den følge, at den anfægtede nedsættelse af støtten er ulovlig.
- 32 Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende, er der derimod tale om en støtte, der er ydet efter den af Kommissionen godkendte periode. Selv om der ikke foreligger en tilsidesættelse af betingelser og påbud pålagt af Kommissionen, er der tale om uretmæssig ydelse af støtte.
- 33 I så fald skal det undersøges, om artikel 20 i forordning (EU) 2015/1589 skal fortolkes således, at Kommissionen i tilfælde af, at der uretmæssigt er ydet støtte, skal udstede en afgørelse med påbud om tilbagebetaling, inden den statslige myndighed griber ind.
- 34 Det skal endvidere undersøges, om denne støtte fortsat – som fastholdt af Kommissionen i dennes afgørelse i statsstøttesag SA.32113 – er forenelig med det indre marked som omhandlet i artikel 107, stk. 3, litra c), for så vidt som den har til formål at fremme udviklingen af visse økonomiske regioner.